

Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

**IPM RICHTLIJNEN
CHECKLIST 2025**

AGENTSCHAP
**LANDBOUW
& ZEEVISSERIJ**

www.vlaanderen.be/landbouw

IPM RICHTLIJNEN

CHECKLIST 2025

31.01.2025

1 CHECKLIST IPM AKKERBOUW, RUWVOEDERGEWASSEN, GROENTEN IN OPENLUCHT, GLASGROENTEN EN FRUITTEELT

1 (=A): major 100 % conform

2 (=B): minor: 80 % conform

3 (=C): aanbeveling

nvt = niet van toepassing

		Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groenten	Fruit
1. Preventie van schadelijke organismen						
1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren:					
1.1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren: min. 2 maatregelen uit bijlage 1 toepassen.	2	2	2	2	2
1.2	Rassen en variëteiten					
1.2.1	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf over informatie beschikken van de eigenschappen van de geteelde rassen en variëteiten. Op basis van deze informatie worden de rassen gekozen i.f.v. gezondheidsstatus, resistentie of tolerantie tegen belangrijke ziekten en plagen en in functie van de vraag van de afnemer.	1	nvt	2	2	2
1.2.2	De akkerbouwer beschikt tenminste over de volgende lijsten .	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.3	Voor granen, vlas en koolzaad: lijsten opgesteld door LCG	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.4	Voor maïs: lijsten opgesteld door LCV	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.5	Voor suikerbieten en cichorei: lijsten opgesteld door KBIVB	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.6	Voor aardappelen: lijsten opgesteld door PCA, Inagro	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.7	Doe een visuele controle op het ziekte- en plaagvrij zijn van het aangeleverde plantenmateriaal.	2	nvt	2	2	2
1.2.8	Gebruik gezond plantenmateriaal, zaaigoed of gecertificeerd uitgangsmateriaal.	1	1	1	1	1
1.2.9	Aanplanten van bestuivers volgens variëteit en teelttechniek.	nvt	nvt	nvt	nvt	2

		Akker- bouw	Ruwvoe- -der, uitz. maïs, voeder- bieten	Groente n open- lucht	Glasgroe n -ten	Fruit
1.3	Vruchtafwisseling					
1.3.1	Vruchtafwisseling geldt voor éénjarige vollegrondsteelten in open lucht met minimum van 1 op 2 teelten of jaren. Deze maatregel is geldig indien er geen andere specifieke vruchtrotatiemaatregelen zijn voorgeschreven voor de teelt.	2	nvt	2	nvt	2
1.3.2	Voor suikerbieten, wortelen, slasoorten en andijvie die vanaf 2019 uitgezaaid zijn met zaden behandeld met neonicotinoiden clothianidin (Poncho 600 FS, Poncho beta), thiamethoxam (Cruiser, Cruiser 600FS) en imidacloprid (Gaucho 70 WS) gelden volgende beperkingen in de teeltrotatie: <ul style="list-style-type: none"> Gedurende twee jaar na de uitzaai mogen geen bijenattractieve bloeiende gewassen uitgezaaid/geplant worden. Bloeiende groenbedekkers kunnen op voorwaarde dat de bloei voorkomen wordt door mechanische behandeling Gedurende de daaropvolgende drie jaar kunnen minder bijenattractieve gewassen uitgezaaid/geplant worden zoals aardappelen, maïs, vezelvas.... In geval van cultuurcontract: <ul style="list-style-type: none"> VERPACHTER voegt een ondertekende verklaring per perceel toe aan het cultuurcontract met de vermelding-in welk jaar het zaaizaad van de suikerbieten, slasoorten, andijvie of wortelen al dan niet behandeld werden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiamethoxam en/of imidacloprid. PACHTER voegt een ondertekende verklaring toe aan het cultuurcontract, per perceel, met een vermelding de voorwaarden te respecteren gesteld aan percelen waar vanaf 2019 zaaizaden behandeld met neonicotinoïden zijn uitgezaaid. De 	1	1	1	nvt	1

////////////////////////////////////

	mogelijk/haalbaar moet de voorkeur gegeven worden aan een niet-chemische bodem ontsmetting.					
14	Bemesting					
1.4.1	<p>Bemesting baseren op een gewasanalyse of een bodemanalyse van de bouwvoor (met minimaal org. C, pH en de voedingselementen P en K, andere relevante elementen te bepalen door de teler in functie van de teelt en het tijdstip van staalname zijn bijvoorbeeld N, Mg, Ca, Na, B, S,...).</p> <p>Afhankelijk van uw totale areaal landbouwgrond exclusief grasland en percelen met permanente bedekking moet u per begonnen schijf van vijf hectare minstens één geldig analyseresultaat kunnen voorleggen. Percelen met permanente bedekking zijn teelten onder glas of in loods aangeduid in de verzamelaanvraag met de gespecialiseerde productiemethodes, teelten die meerdere jaren op het perceel aanwezig blijven alsook de meerjarige teelten.</p> <p>Elk analyseresultaat blijft maximaal 5 jaar geldig vanaf de datum waarop de staalname is uitgevoerd.</p> <p>De voorwaarden voor bodemanalyses van de bouwvoor wat betreft de voedingselementen P en K zijn geldig voor analyses vanaf 2026..</p>	2	2	2	nvt	nvt
1.4.2	<p>Bemesting baseren op een voedingswater of gewasanalyse of een bodemanalyse van de bouwvoor (met minimaal org. C, pH en de voedingselementen P en K, andere relevante elementen te bepalen door de teler in functie van de teelt en het tijdstip van staalname zijn bijvoorbeeld N, Mg, Ca, Na, B, S,...).</p> <p>Afhankelijk van uw totale areaal landbouwgrond exclusief grasland en inclusief percelen met permanente bedekking moet u per begonnen schijf van vijf hectare minstens één geldig analyseresultaat kunnen voorleggen. Percelen met permanente bedekking zijn teelten onder glas of in loods aangeduid in de verzamelaanvraag met de gespecialiseerde productiemethodes, teelten die meerdere jaren op het perceel aanwezig blijven alsook de meerjarige teelten.</p> <p>Bij de bepaling van de oppervlakte van percelen met permanente bedekking dient de oppervlakte voor de teelt van paddenstoelen en/of de forcerie van grondwitloof niet in rekening te worden gebracht.</p>	nvt	nvt	nvt	1	2

////////////////////////////////////

3.3.19	Respecteer een fyto-vrije bufferzone van 1 m voor veldspuiten en van 3 m voor boomgaardspuiten t.o.v. alle andere oppervlaktewaterlichamen en verhardingen die naar oppervlaktewaterlichamen kunnen aflopen.	1	1	1	nvt	1
3.3.20	Teeltvrije zone van 1 meter langs waterlopen die met een blauwe of paarse lijn aangeduid staan op de verzamelaanvraag	1	1	1	nvt	1
3.3.21	Spuitresten verdunnen en terug op het veld brengen	2	2	2	2	2
3.3.22	De Fyteauscan wordt ingevuld voor het bedrijf. zie: www.fyteauscan.be	2	2	2	2	2
3.4	Resistentiebeheersing					
3.4.1	Dosissen respecteren volgens het etiket van de gewasbeschermingsmiddelen	1	1	1	1	1
3.4.2	Afwisselen en/of mengen van producten met verschillende werkingsmechanismen	2	3	2	2	2
3.4.3	In geval van risico op resistentie niet-chemische of biologische middelen en methoden inpassen	3	3	3	2	2

4. Registratie

4.1	Registratie van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen conform vereisten van het FAVV	1	1	1	1	1
4.2	Noteer op het registratieformulier op basis van welke monitoringsmethode overgegaan is tot interventie	3	3	3	3	3
4.3	Registreer de niet chemische gewasbescherming	3	3	3	3	3
4.4	Registreer het resultaat van de bestrijding	3	3	3	3	3

1.1 BIJLAGE 1: MAATREGELEN TER BEVORDERING VAN NUTTIGE ORGANISMEN, BIODIVERSITEIT EN ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Minimum 2 van deze maatregelen moeten op het bedrijf toegepast worden

Op een geschikte manier plaatsen en/of in stand houden van nestkasten en/of zitstangen voor vogels (mezen, roofvogels, enz.)
Op een geschikte manier plaatsen van kunstmatige schuil- en nestplaatsen voor wilde solitaire bijen (Osmia, Andrena,...) en/of voor de overwintering van nuttige insecten (gaasvliegen, lieveheersbeestjes, enz.)
Plaatsen en/of het in stand houden van natuurlijke schuil- en nestplaatsen voor de overwintering van nuttige organismen (hagen, struiken, bosjes, bomen, rietkragen enz.)
Plaatsen en/of in stand houden van gemengde hagen (sleedoorn, vlierbes, klimop, wilg, sporkehout, enz.) rond de teelt/het perceel als toevluchtsoord voor nuttige insecten
Aanleggen of in stand houden van een bloemenstrook of een wilde vegetatiestrook met een breedte van minimum 1 m

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK (*): minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij perceel met uniforme helling ism bedrijfsplanner erosiecoördinator
- Grasgang van minstens 12 m breed bij perceel met sonk/droge vallei ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator
- Graszone bij perceel met complexe topografie, ism erosiespecialist ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator

- Dam uit plantaardige materialen, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook bij een perceel met complexe topografie ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator.

(*) : indien BO erosie, dan vervalt de vergoeding voor het gedeelte erosie

KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELLEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Niet kerende bodembewerking voor inzaai teelt
- Directe inzaai
- Strip till bij inzaai teelt
- Drempels verplicht bij niet-biologische aardappelen. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels
- Drempeltjes, of diepe tandbewerking bij andere ruggenteelten

1.2.1.2 ROOD perceel

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK (*): minstens 1 van de volgende maatregelen uitvoeren:

- Grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij perceel met uniforme helling
- Grasgang van minstens 12 m breed bij perceel met sonk/droge vallei
- Graszone bij perceel met complexe topografie, ism bedrijfsplanner of erosiespecialist
- Dam uit plantaardige materialen, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook bij een perceel met complexe topografie ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator.

(*) : indien BO erosie, dan vervalt de vergoeding voor het gedeelte erosie

KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELLEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Niet kerende bodembewerking voor inzaai teelt
- Directe inzaai
- Strip till bij inzaai teelt
- Drempels verplicht bij niet-biologische aardappelen. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels
- Drempeltjes of diepe tandbewerking bij andere ruggenteelten
- Onbeteelde zones (rijpaden, kopakkers) inzaaien met gras in de groeifase van de teelt
- Zaaïen volgens hoogtelijnen bij andere dan ruggenteelten
- De onbeteelde kopakkers inzaaien met gras in de groeifase van de teelt

- Meerjarige teelten

Teeltcategorie	Paarse percelen	Rode percelen
Meerjarige teelten, <i>vb. fruitteelt, boomkwekerij, ...</i>	Teelt + gras of andere water-doorlatende bodembedekking zorgen voor > 80 % bodembedekking	Teelt + gras of andere water-doorlatende bodembedekking zorgen voor > 80 % bodembedekking Keuzepakket Bufferstroken
	of Keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken	Keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken

1.3 BIJLAGE 3: HYGIËNEMAATREGELLEN TER VOORKOMING VAN DE VERSPREIDING VAN SCHADELIJKE ORGANISMEN

Minstens 2 maatregelen toepassen

Door gepaste maatregelen (bv. afdekken en/of buiten de serre of teelt brengen) verspreiding van ziekten en plagen vanuit afvalhopen met gewasresten voorkomen
Machines en apparatuur worden regelmatig gereinigd om verspreiding van schadelijke organismen te voorkomen
Gebruik van propere potten, trays en plant- en trekbakken
Potgrond opslaan op propere plaats en afdekken (beschermd tegen onkruid)
Reinigen van afgedekte velden en teeltbodems
Onkruidvrij houden van paden en wegen
Grondig reinigen van de binnenkant van de kasconstructie of kweektrekcel
Aangetaste planten, plantendelen en plantenresten verwijderen
Gebruik van ontsmettingsmateriaal voor schoeisel en/of handen en gastenkledij (jassen, schoenovertrekkers, handschoenen, haarnetjes, petjes...)
Optimale klimaatsturing (o.a. luchten (relatieve vochtigheid onder controle houden), beregenen (irrigatie – druppelen), verwarmen (bv. planten droogstoken))
Insectengaas in verluchttingsramen
Plaatsen van linten, flappen aan ingangsdeuren (voorkomen insecten), sluis UV vanglampen

1.4 BIJLAGE 4 : MAATREGELEN OM HET GEBRUIK VAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN TE VERDUURZAMEN

Minstens 1 maatregel toepassen

	akkerbouw	ruwvoeder, uitz. maïs, voederbieten	groenten	glas- groenten	fruit
Pleksgewijze behandeling	x	x	x	x	x
Geen gebruik van insecticiden of herbiciden	x	x	x	x	x
Rijenbehandeling	x		x	x	x
Precisielandbouw	x	x	x		x
Goede drainage ter voorkoming van (wortel)ziekten	x		x	x	x
Aanleg van vals zaaibed	x		x		
Inzaaien van groenbedekkers tegen ziekten en plagen en aaltjes	x		x		x
Aanpassen plantafstand/zaai afstand	x		x	x	x
Zaaizaadbehandeling*/dummy pil/phytodrip	x		x	x	
Doorzaaien		x			
Weideslepen		x			
Bloten van grasland		x			
Zaaibedbehandeling/plantbakbehandeling			x	x	
Afdekking met insectengaas of plaatsen van insectengaas in verluchttingsramen				x	
Optimale klimaatsturing (o.a. luchten: relatieve vochtigheid onder controle houden), beregenen (irrigatie-druppel), verwarmen				x	
Teeltbescherming door afdekking (voorbeelden; regenkap, hagelnetten, vliesdoek, ...)			x		x
Aangepast snoeien (eventueel wortelsnoeien) om een evenwichtige groei te stimuleren					x
Beperken van de zwarte strook tot maximum 75 cm van de fruitbomen (fruit)					x
Aangepaste dunning bij een mogelijk te grote fruitproductie					x
Plantsysteem kiezen in functie van groeikracht					x

////////////////////////////////////

Sluitkool (kabuiskool, witte, rode, savooi- en spitskool)
Snijselder
Sorghum
Spelt
Spinazie
Spruitkool
Suikerbieten
Tabak
Tarwe
Thimotheegras
Triticale
Uien
Veldsla
Voederbieten
Warmoes
Wintergerst
Winterhaver
Winterrogge
Winterspelt
Wintertarwe
Wintertriticale
Witloofwortelteelt
Witte/gele mosterd op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt
Wortelen
Wortelpeterselie
Zomergerst
Zomerhaver
Zomerrogge
Zomerspelt
Zomertarwe
Zomertriticale
Zwarte mosterd, op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt
Bloeiende groenbemesters, op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt

Minder bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid worden vanaf het derde jaar volgend op een teelt met zaai­zaad behandeld met thiamethoxam en/ of clothianidin:

Aardappelen
Aardappelpootgoed
Engelwortel
Mais
Suikermais
Vezelvlas

1.5 BIJLAGE 5 : MONITOREN VAN ZIEKTEN EN PLAGEN

Minstens 1 maatregel toepassen

- Intensieve, systematische monitoring in het gewas door o.a. (wekelijkse) visuele waarnemingen (dmv. o.a. vangplaten, feromoonvallen, indicatorplanten, tellingen,...)+ notities
- Gebruiken van klimatologische waarnemingen die de infectiedruk kunnen bepalen
- Gebruiken van de waarschuwingsberichten komende van de erkende waarnemings- en waarschuwingsdiensten :
- aardappelteelt: PCA, Inagro
- granen: LCG
- mais: LCV
- suikerbieten-cichorei: KBIVB
- groenten: PCH, PSKW, PCG, Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, Inagro
- fruitteelt: pcfruit, PCH, Inagro
- kolen (bloemkool, broccoli, sluitkolen en spruitkool) en prei: PCG, Inagro, PSKW
- witloof: Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, Inagro
- andere : mits goedkeuring door Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Dienst Landbouwbeleid en sectoradvies
- Individuele begeleiding en perceelsopvolging door een erkende adviseur of voorlichter + verslaggeving
- Determinatie of analyse van staal met ziekte of plaag

1.6 BIJLAGE 6 : KEUZE VAN DE BESTRIJDINGSMETHODEN

Minstens 1 maatregel toepassen

Biologische bestrijding door gebruik te maken van natuurlijke vijanden.
Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen (bv. Trichoderma tegen schimmels, Bacillus tegen rupsen)
Gebruik van fysische methoden (bv. wegvangen door vallen en lijmbanden (mass trapping, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, UV-behandeling, stomen, insectengaas)
Verwarringstechniek
Mechanische onkruidbestrijding
Alternatieve (niet chemische) onkruidbestrijding: thermische onkruidbestrijding, wieden, gebruik van onkruidonderdrukkende methoden (gronddoek, organische mulchen, bedekkend gewas, ...)
Biologische bodemontsmetting
Fysische bodemontsmetting
Bodemontsmetting via solarisatie

////////////////////////////////////

Grasland afwisselend grazen of maaien

14.1	Optimalisatie van de bodemvruchtbaarheid op basis van een adequate analyse van bodem (met minimaal org. C, pH en de voedingselementen P en K, andere relevante elementen te bepalen door de teler in functie van de teelt en het tijdstip van staalname zijn bijvoorbeeld N, Mg, Ca, Na, B, S,...), substraat of irrigatiewater bij de aanleg of heraanleg van een perceel en vervolgens om de 3-5 jaar. Voor substraatteelten wordt de bemesting aangepast in functie van de behoeften van de teelt en de voedingstoestand van het substraat volgens de leverancier of een analyse. In geval van een voedingsprobleem wordt een analyse van het substraat en/of irrigatiewater uitgevoerd.	2	2	2	2
14.2	Gerichte watergift volgens de behoefte van de planten	3	3	3	3
14.3	Voor irrigatie wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van hemelwater. Andere waterbronnen zijn: beekwater, water van open put, boorputwater, leidingwater, regenwater of water van erkende procedés	1	1	1	1

1.5 het voorkomen van de verspreiding van schadelijke organismen door middel van hygiënemaatregelen (bijvoorbeeld door een regelmatige reiniging van machines en apparatuur)

1.5.1	Behandeling van het uitgangsmateriaal voor het planten of uitzetten (besparing van de hoeveelheid actieve stof door beperkte oppervlakte)	3	3	3	3
1.5.2	Gebruik van propere potten, stek- en zaa trays	nvt	1	nvt	1
1.5.3	Substraat en grondverbeteraars beschermd opslaan	3	3	3	3
1.5.4	Reinigen van containervelden en teeltbodems	nvt	2	nvt	2
1.5.5	Afvalhoppen met gewas- en substraatresten opslaan (bv. afdekken) of adequaat behandelen om contaminatie door ziekten en plagen te vermijden	1	1	1	1
1.5.6	Regelmatig zieke planten en zieke plantenresten verwijderen	2	2	2	2
1.5.7	Bij risico: gereedschap en machines regelmatig reinigen en/of ontsmetten (minimaal tussen twee grond- of gewasbehandelingen)	3	3	3	3
1.5.8	Bij quarantaine organismen de desbetreffende regelgeving volgen	1	1	1	1
1.5.9	Voor risicobedrijven (gemakkelijk overdraagbare schadelijke organismen): gebruik van ontsmettingsinstallaties voor schoeisels bij intern verkeer en supplementair gastenjassen bij extern verkeer	1	1	nvt	nvt
1.5.10	Volgorde bij teeltbehandeling respecteren: van gezond naar risicogewas	3	3	3	3

////////////////////////////////////

5.15	Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.	nvt	nvt	1	1
5.15	Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 90% worden gerealiseerd. Waarbij minimaal 75% driftreductie wordt gerealiseerd op het spuittoestel zelf.	nvt	nvt	1 (2026)	1 (2026)
5.16	Gebruik van een kantdop op spuitbomen gebruikt voor neerwaarts gerichte bespuitingen langs oppervlaktewater en verhardingen.	nvt	nvt	2	2
5.17	De spuitboomhoogte bij openluchtteelten waarbij neerwaarts gericht gespoten wordt, bedraagt 0,5 meter boven het gewas bij spuitbomen met een dopafstand van 50 cm. Bij spuitbomen met 25 cm dopafstand, bedraagt deze 30 cm boven het gewas. Bij toepassingen bij openluchtteelten waarbij niet neerwaarts gericht gespoten wordt, dient de afstelling van de spuitapparatuur (bv. doppenkeuze, aantal doppen, spuitrichting dophouders, spuitdruk, luchtondersteuning,...) maximaal aangepast aan de actuele gewasontwikkeling.	nvt	nvt	2	2
5.18	Op de landbouwpercelen (incl. tray-en containervelden) langs waterlopen die zijn opgenomen in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) wordt de drie meter pesticidevrije strook gerespecteerd (aangeduid met blauwe lijnen op de verzamelaanvraag)."	nvt	nvt	1	1
5.19	Respecteer een fyto-vrije bufferzone van 1 m. voor veldspuiten en van 3 m voor boomgaardspuiten t.o.v. alle andere oppervlaktewaterlichamen en verhardingen die naar oppervlaktewaterlichamen kunnen aflopen	nvt	nvt	1	1
5.20	Teeltvrije zone van 1 meter langs waterlopen die met een blauwe of paarse lijn aangeduid staan op de verzamelaanvraag.	nvt	nvt	1	1
5.21	Spuitresten verdunnen en terug op het perceel brengen	2	2	2	2
5.22	De Fyteauscan wordt ingevuld voor het bedrijf. zie: www.fyteauscan.be	2	2	2	2

6. De professionele gebruiker moet het gebruik van pesticiden en andere vormen van ingrijpen beperken tot een noodzakelijk niveau, bijvoorbeeld door kleinere doses, een lagere toepassingsfrequentie of gedeeltelijke toepassingen, op grond van de overweging dat het risico voor de gewassen aanvaardbaar is en de pesticiden de kans op resistentie van de populaties schadelijke organismen niet verhogen

////////////////////////////////////

3 BIJLAGE: LIJST VAN DRIFTREDUCEREND MATERIAAL – DRIFTPERCENTAGES IN FUNCTIE VAN DE SPUITTECHNIEK.

Aangezien er continu nieuwe driftreducerende middelen en maatregelen ontwikkeld worden, is het noodzakelijk om deze lijst op regelmatige basis te actualiseren. De meest recente lijst is deze gepubliceerd als bijlage van [het ministerieel besluit tot vaststelling van de driftreducerende middelen of maatregelen van 1 april 2021](#). Dit besluit werd op 23 april 2021 officieel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Op geregelde tijdstippen wordt de bijlage bij dit ministerieel besluit bijgewerkt. De lijst blijft ook beschikbaar via Fytoweb en zal worden bijgewerkt telkens er een nieuwe lijst gepubliceerd wordt in het Staatsblad.

De toepasser kan de bufferzone die vermeld wordt op het etiket verkleinen als hij gebruik maakt van doeltreffend materiaal (anti-drift materiaal) en/of beschermende maatregelen voorziet (hagen, schermen). De indeling van materiaal in functie van anti-driftpotentieel voor de gebruikte spuittechniek en voor het teeltype wordt hieronder voorgesteld.

Verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen omvatten volgende teelten:

Voor de bespuitingen in veldgewassen (akkerbouwteelten, groenten, aardbeien, grasland) houdt de anti-driftklassering rekening met de verschillende combinaties van spuittoestellen en spuitdoppen (zie Tabel 1). De verschillende spuittoestellen/technieken worden hieronder verder omschreven. Deze omschrijvingen zijn grotendeels gebaseerd op de informatiebladen uit de Nederlandse DRT-lijst.

STANDAARD SPUITTOESTEL (*):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** standaard veldspuit (zelfrijden, getrokken en gedragen)

AFGESCHERMDE SPUITBOOM (§):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** een afgeschermd spuitboom is een constructie die vast is bevestigd aan de spuitboom van een veldspuit. Het systeem bestaat uit een afscherming van de spuitdoppen over de volledige breedte van de spuitboom met een flexibele of vaste plaat. De afscherming bevindt zich op minstens de voor- en/of achterzijde van de spuitboom en de hoogte bedraagt minstens 30 cm gemeten vanaf de opening van de spuitdoppen

LUCHTONDERSTEUNING (#):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** een veldspuit uitgerust met een actief luchtondersteuningsstelsel, waarmee de lucht met hoge snelheid en volume door middel van een verdeelsysteem vlakbij (achter) de spuitdoppen neerwaarts egaal verdeeld wordt over de gehele breedte van de spuitboom. De lucht zorgt voor het transport van spuitvloeistof (de druppels) naar het gewas of onbeteeld land. De instellingen van de luchtondersteuning (snelheid en richting) dienen zodanig te zijn dat de spuitvloeistof naar of in het gewas worden geleid en dat terugkaatsing van de druppels voorkomen wordt. Dit geldt ook voor toepassingen op onbeteeld land.

SLEEPDOEK (WINGSSPRAYER,...) (\$):

- **dopafstand:** maximaal 33 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 20 cm, sleepdoek heeft altijd contact met gewas/grond
- **omschrijving:** het sleepdoekstelsel is een constructie die is bevestigd aan de spuitboom van een veldspuit. Dit stelsel bestaat uit een serie parallellogramconstructies of een balk aan geveerde scharnierpunten, waarbij over de volle breedte van de spuitboom een kunststof plaat is bevestigd. De spuitdoppen zijn zodanig aan de constructie bevestigd dat de hoek waarmee de spuitdoppen spuiten gelijk is aan de hoek van de plaat. De doppen zijn ook afgeschermd van de wind door de kunststof plaat. Bij het gebruik van het sleepdoekstelsel dient de kunststof plaat (het sleepdoek) altijd te steunen op het gewas of de kale grond. Dit wil zeggen dat het sleepdoek door het gewas sleept of over de kale grond sleept. Het sleepdoek heeft de volgende functies:
 - o het afschermen van de spuitdoppen, zodat de wind minder vat krijgt op de driftgevoelige spuitdruppels;
 - o het optrekken van het gewas, waardoor de driftgevoelige spuitdruppels dieper in het gewas komen
 - o de spuitdoppen op gelijke hoogte boven het gewas en de kale grond.

VERLAAGDE SPUITBOOM (in combinatie met maximaal 33 cm dopafstand en spuitboomstabilisatie) (£):

- **dopafstand:** maximaal 33 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 30 cm
- **omschrijving:** het betreft een veldspuit waarbij de afstand tussen de spuitdoppen maximaal 33 cm bedraagt en waarmee het mogelijk is dichter boven het gewas en onbeteeld land (bodem) te spuiten. **Spuitboomverlaging** heeft een positief effect op de driftreductie, doordat de wind door de kortere weg die de spuitvloeistof aflegt, minder invloed heeft op de verwaaiing van spuitvloeistof. Hierdoor wordt de drift meer gereduceerd dan bij de standaard spuittechniek.

RIJEN- OF BEDDENSPUIT (%):

- **dopafstand:** in functie van de toepassing.
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): in functie van de toepassing.
- **omschrijving:** het betreft hier een rijenspuits die wordt gebruikt in akkerbouwgewassen/ vollegrondsgroententeelt en ook voor onkruidbestrijding in fruit- en boomteelt. Met de rijenspuits worden stroken bespoten (tussen de gewasrij of op de gewasrij) en niet vollevelds. De spuitdoppen zijn geplaatst boven de stroken die bespoten dienen te worden. Dit kan zowel één spuitdop als meerdere spuitdoppen per strook zijn. De spuitdoppen kunnen eventueel onder een hoek geplaatst zijn.

SPUIT ONDER OVERKAPPING (@):

- **dopafstand:** in functie van de toepassing.
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): in functie van de toepassing.
- **Omschrijving:** bij de spuit onder overkapping zijn de spuitdoppen gemonteerd binnen een overkapping. De overkapping omvat de te bespuiten breedte, waarbij de spuitleiding en overkapping één geheel is. De kap is zodanig geconstrueerd dat de te bespuiten breedte nagenoeg omsloten wordt. Aan de voor- en/of achterzijde van de kap kan een opening voorzien worden die de passage van een gewas mogelijk maakt, maar de afstand tot gewas of grond minimaal houdt. Beide zijkanten van de kap (evenwijdig aan de gewasrijen) zijn volledig gesloten, waarbij de afstand van de kap tot de grond of het gewas maximaal 10 cm bedraagt.

De lijst in tabel 1 en tabel 1.1 en tabel 1.2 specificeert de driftreductieklasse van doppen met een **tophoek van 110° of 120°**. De driftreductieklasse van deze doppen geldt ook voor doppen met een kleinere tophoek van 80° of 90° (maar niet omgekeerd) alsook voor de overeenkomstige even spuitdoppen voor bandbespuitingen.

Bijvoorbeeld: de dop TeeJet AI ISO 025 is 75% driftreducerend, deze klassering is geldig voor zowel de dop TeeJet AI 110 025 (klassiek, 110° tophoek) als voor de dop TeeJet AI 80 025 (klassiek, 80° tophoek) als voor de doppen TeeJet AI 65 025 E & TeeJet AI 95 025 E (even spuitdoppen voor bandbespuiting).

Deze lijst betreft een theoretische oplijsting; mogelijks zijn niet alle doppen of dopmaten commercieel beschikbaar.

De grootte van de bufferzone (2, 5, 10, 20, 30 meter) en het percentage driftreductie (50, 75, 90%) die gerespecteerd moeten worden, staan aangeduid op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel. De professionele gebruiker kan de bufferzone aanpassen in functie van het product dat hij toepast en het materiaal waarover hij beschikt (zie tabel 3)

	CVI twin	ISO 02 - 025	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 03 - 04	75	75	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	ADI	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	ADE	Rood en groter	50	75	90	90	90	90	90
	AXI	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	AVI UC	ISO 02 en groter	75	90	90	90	90	90	90
Hardi	Injet	ISO 015	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 02-05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	ISO F	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	LD	ISO 03 - 035	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 04 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	Minidrift (MD)	ISO 02 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	Minidrift duo	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	Hardi LD 4110	rood, wit	50	75	90	90	90	90	90
	Nanodrift (ND)	ISO 025 en groter	50	75	90	90	90	90	90
4110	Rood en groter	50	75	90	90	90	90	90	
Pentair Hypro (Lurmark)	DB (Drift beta)	ISO 015-025	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 03 en groter	75	75	90	90	90	90	90
	LD (low drift)	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	ULD (ultra low drift)	ISO 03 - 035	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 04	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	GA (Guardian Air)	ISO 02 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	GAT (Guardian Air Twin)	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
3D	ISO 08 en grotere	50	75	90	90	90	90	90	

////////////////////////////////////

		ISO 06 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TTI60	ISO 02 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 03 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TTJ60 (=TTJ)	ISO 05	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	DG	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
XR/XRC	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90	
ASJ	SFA (standard fan air)	ISO 03 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	CFA (compact fan air)	ISO 01 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TFA (twin fan air)	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	AFC	ISO 015 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Billericay (BFS)	ExRay XC	ISO 025 – 04	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	PulZar	ISO 02 en grotere	50	75	90	90	90	90	90
Bickers	SAI (short air induction)	ISO 3 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Wilger	Combo-Jet DR	ISO 025	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 03 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en grotere	90	90	90	90	90	90	90
	Combo-Jet MR	ISO 04	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	Combo-Jet SR	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	Combo-Jet UR	ISO 04 – 05	75	90	90	90	90	90	90
ISO 06 en groter		90	90	90	90	90	90	90	
Agroplast	6MSC	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	6MSC2	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	6MSP2	ISO 04 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	8MSC	ISO 04 en groter	75	90	90	90	90	90	90

**TABEL 1.1. GROTE TEELTEN (VERTICAAL NEERWAARTS GERICHT
BESPUITINGEN) - OVERGANGSPERIODE**

Oud percentage driftreductie volgens spuittechniek										
Merk	Type dop	Dopmaat	Standaard spuittoestel *	Afgeschermd spuitboom §	Luchtonder steuning #	Sleepdoek (Wingspayer,„„) §	Verlaagde spuitboom- hoogte in combinatie met max. 33 cm dop- afstand en spuitboom stabilisatie £	Rijen- of beddenspuit %	Overkapte rijen- of beddenspuit @	Geldig tot
Albuz	CVI twin	ISO 03 – 04	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
Hypro of Lurmark	LD (low drift)	ISO 04 en groter	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
John Deere	PSULDQ	2004A	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
Teejet	AIXR	ISO 05	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
	AITTJ60	ISO 03 - 04	75	90	90	90	90	90	90	11/04/2025

Hagen bij verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen (horizontale teelten).

De aanwezigheid van hagen op de perceelsrand kan drift van gewasbeschermingsmiddelen buiten het behandelde perceel reduceren. Om hagen als driftmitigerende maatregel in rekening te kunnen brengen, dienen deze echter standaard met andere driftreducerende maatregelen gecombineerd te worden die reeds wettelijk als minimaal 50% driftreducerend geklasseerd zijn. Tabel 1.2 specificeert de driftreductieklasse die kan behaald worden indien er gebruik gemaakt wordt van hagen.

Over het algemeen kunnen er drif gevallen onderscheiden worden:

- afwezigheid van een haag
- aanwezigheid van haag zonder blad
- aanwezigheid van een haag met blad

Voorwaarden waaraan een haag moet voldoen:

- de hoogte van de haag bedraagt minimaal 1,5 m en is minstens even hoog als de te behandelen teelt;
- de haag wordt beschouwd als deel uitmaken van het bebouwd perceel;
- de haag moet samengesteld zijn uit bomen of bladbeheesters en niet uit coniferen;
- de haag moet het volledige perceel omsluiten, behalve indien de haag enkel tot doel heeft om het oppervlaktewater te beschermen. In dat laatste geval moet de haag minimaal de volledige kant lang het oppervlaktewater afboorden;
- de haag mag geen enkele opening vertonen (bijvoorbeeld als gevolg van het opsnoeien van lage takken);
- de haag moet doorlopen zijn. Ze kan niet uit meerdere onderbroken secties bestaan;
- om in aanmerking te komen voor de klassen 'haag met blad' moeten de bladeren aanwezig zijn over heel de lengte van de haag;
- de afstand tussen de haag en het oppervlaktewater moet rekening houden met de geldende regionale wetgeving

TABEL 1.2. HAGEN BIJ HORIZONTALE TEELTEN

Percentage driftreductie toegekend in tabel 1 of tabel 1.1 (afwezigheid van een haag)	Aanwezigheid van een haag zonder blad	Aanwezigheid van een haag met blad
0	0	0
50	75	90
75	90	90
90	90	90

Andere dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen

In fruitteelten (boomgaard en struikgewassen), kan de classificatie van spuitdoppen voor akkerbouwteelten (zie tabel 1) evenals de classificatie van bepaalde spuittoelstellen en hagen in de fruitteelt (zie tabel 2) gebruikt worden. De classificatie is gebaseerd op de richting van de bespuitingsstroom (bespuiting gericht naar de bodem, zie tabel 1; bespuiting niet gericht naar de bodem zie tabel 2 hieronder).

In de hopteelt houdt de anti-drift klassering rekening met de verschillende combinaties van spuittoelstellen en spuitdoppen evenals de aanwezigheid van een haag of scherm tussen het perceel en het oppervlaktewater (zie tabel 2 hieronder).

De opmerking ‘(*hop)’ in tabel 2 hieronder wil zeggen dat in de hopteelt het gebruik van luchtmengdoppen gecombineerd met een éézijdige behandeling van de 2 buitense rijen (dit wil zeggen naar het centrum van het perceel toe, geen enkele dop mag spuiten in de richting van het oppervlaktewater) toelaat een driftreductie van 90% te bereiken. Eén van de twee kransen van doppen moet dus bedekt worden.

Hagen of antidriftschermen bij andere dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen (verticale teelten)

De aanwezigheid van hagen of antidriftschermen op de perceelsrand kunnen drift van gewasbeschermingsmiddelen buiten het behandelde perceel reduceren. Om hagen of antidriftschermen als driftmitigerende maatregel in rekening te kunnen brengen, dienen deze echter standaard met andere driftreducerende maatregelen gecombineerd te worden die reeds wettelijk als minimaal 50% driftreducerend geklasseerd zijn.

Over het algemeen kunnen er drie gevallen onderscheiden worden:

- afwezigheid van een haag
- aanwezigheid van een haag zonder blad
- aanwezigheid van een antidriftscherm of een haag met blad

Voorwaarden waaraan een antidriftscherm of een haag moet voldoen:

- het antidriftscherm of de haag moet minstens even hoog zijn als de fruitbomen of de hopteelt;
- de haag wordt beschouwd deel uit te maken van het beteelde perceel;
- de haag moet samengesteld zijn uit bomen of bladheesters en niet uit coniferen;
- het antidriftscherm of de haag moet het volledige perceel omsluiten, behalve indien het antidriftscherm of de haag enkel tot doel heeft om het oppervlaktewater te beschermen. In dat laatste geval moet het antidriftscherm of de haag minimaal de volledige kant langs het oppervlaktewater afboorden;
- de haag mag geen enkele opening vertonen (bijvoorbeeld als gevolg van het opsnoeien van lage takken);
- de haag moet doorlopend zijn. Ze kan niet uit meerdere onderbroken secties bestaan;
- om in aanmerking te komen voor de klasse ‘haag met blad’ moeten de bladeren aanwezig zijn over heel de lengte van de haag
- de afstand tussen de haag en het oppervlaktewater moet rekening houden met de geldende regionale wetgeving

De grootte van de bufferzone (2, 5, 10, 20, 30 meter) en het percentage driftreductie (50, 75, 90%) die gerespecteerd moeten worden, staan aangeduid op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel. De professionele gebruiker kan de bufferzone aanpassen in functie van het product dat hij toepast en het materiaal waarover hij beschikt (zie tabel 3)

TABEL 2: BOOMGAARDEN/HOP (ANDEREN DAN VERTICAAL NEERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN)

Merk	Type dop	Dopmaat	Percentage driftreductie volgens spuittechniek							
			Geen haag of anti-drift scherm				Haag op rand van het perceel of anti-drift scherm			
			Klassiek spuittoestel : Axiaal of centrifugaal luchtondersteund spuittoestel met lichtdeflectorplaten en hydraulische doppen (%)	Dwarsstroomspuittoestel : Luchtondersteund spuittoestel met semi- horizontale luchtuitstroom bekomen met behulp van individuele uitblaasmonden of een gesloten behuizing (%)	Dwarsstroomspuittoestel uitgerust met groendetectorsensoren, deze sensoren moeten aangeschakeld zijn Hagelnetten (volledig gesloten) (%)	(%)Tunnelspuit : spuitsysteem met volledige omkapping van de bomen en voorzien van lucht- en vloeistofrecirculatie Dwarsstroomspuittoestel met reflectieschermen of collector toestel (%)	Klassiek spuittoestel : Axiaal of centrifugaal luchtondersteund spuittoestel met lichtdeflectorplaten en hydraulische doppen (%)	Dwarsstroomspuittoestel : Luchtondersteund spuittoestel met semi- horizontale luchtuitstroom bekomen met behulp van individuele uitblaasmonden of een gesloten behuizing (%)	Dwarsstroomspuittoestel uitgerust met groendetectorsensoren, deze sensoren moeten aangeschakeld zijn Hagelnetten (volledig gesloten) (%)	Tunnelspuit : spuitsysteem met volledige omkapping van de bomen en voorzien van lucht- en vloeistofrecirculatie Dwarsstroomspuittoestel met reflectieschermen of collector toestel (%)
Agrifac	Type D3- 21		50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Agrotop	Airmix no drift	ISO 025 en grotere maten	50 (* hop)	50 (*hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	Airmix AM	ISO 02 en grotere maten	50 (* hop)	50 (*hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TD	ISO 015 en grotere maten	50 (*hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TurboDro p TDXL	ISO 025 en grotere maten	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Albuz	ADE	Rood en grotere maten	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	AVE	Geel en grotere maten	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99

////////////////////////////////////

TABEL 3: BREEDTE VAN DE BUFFERZONES: OMZETTIG VAN DE GROOTTE VAN DE BUFFERZONE IN FUNCTIE VAN DE TOEGEPASTE DRIFTREDUCTIE.

BUFFERZONES VOOR VELDSPUITEN – AKKERBOUW- EN GROENTEGEWASSEN (VERTICAAL NERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN).

<i>Bufferzones vermeld op het etiket (*)</i>	Bufferzone van 2 m met klassieke techniek	Bufferzone van 5 m met klassieke techniek	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met 50% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 75% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 90% driftreducerende techniek
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreduceren spuittoestellen/apparaten							
Klassieke techniek	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	200 m
50% driftreductie	1 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m
75% driftreductie	1 m	2 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m
90% driftreductie	1 m	1 m	1 m	1 m	5 m	10 m	20 m

(*) opgelet Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

BUFFERZONES VOOR VERTICALE TEELTEN (ANDERE DAN VERTICAAL NEERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN)

<i>Bufferzones vermeld op het etiket(*) en (**)</i>	Bufferzone van 5 m met klassieke techniek	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met 50% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 75% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 90% driftreducerende techniek	Bufferzone van 30 m met 90% driftreducerende techniek
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreduceren spuittoestellen/apparaten/hagen/schermen							
Klassieke techniek	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	50 m	150 m
50% driftreductie	3 m	5 m	15 m	20 m	30 m	40 m	75 m
75% driftreductie	3 m	3 m	10 m	15 m	20 m	30 m	50 m
90% driftreductie	3 m	3 m	5 m	10 m	15 m	20 m	30 m
99% driftreductie	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	10 m

(*): voor de toepassingen naar de grond (bv. : herbiciden) zie vorige tabel (bufferzones voor veldspuiten).

(**) opgelet: bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

////////////////////////////////////